

TÜBİTAK - ARDEB

Temel ve Klinik Tıp Bilimleri Çağrı Programı

“1003-SAB-TTIP-2018-2 Nadir Hastalıklar”

Çağrı Metni

1. Genel Çerçeve

Nadir hastalıklar, Dünya Sağlık Örgütü tanımlamalarına göre 1/2000'den daha az görülen hastalıklardır. Nadir hastalıkların %85'i genetik kökenlidir ve genellikle çocukluk yaşlarında görülmektedir. Hastaların neredeyse 1/3'ü ilk beş yıl içinde kaybedilmektedir. Ülkemizde yaklaşık 5-6 milyon kişinin bu hastalıklardan etkilendiği tahmin edilmekle birlikte akraba evliliklerinin sık olduğu dikkate alındığında bu sayının daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu hastalıkların önlenmesi, tanı ve tedavisine yönelik yöntemlerin geliştirilmesi ülkemiz açısından önceliklidir.

Ender görüldükleri için bu hastalıkların belirti ve bulguları gözden kaçabilmekte ve tanı gecikmektedir. Ayrıca, ülke genelinde bu hastalıkların laboratuvar tanısında da zorluklar bulunmaktadır. Öte yandan tanı konulsa bile çoğu nadir hastalığın günümüzde etkin bir tedavisi yoktur. Bunun önemli nedenlerinden biri araştırmalara ayrılan kaynakların, bu hastalıkların tanı, patogenezi ve tedavi araştırmaları için yönlendirilmemesidir.

Bu çağrı “Nadir Hastalık”ların önlenmesi, tanı ve tedavisine yönelik yöntemler ile bu konudaki araştırmaları kapsayan bir yaklaşımı yapılandırmayı hedeflemektedir. Bunun için farklı disiplinlerden araştırmacıların oluşturduğu grupların işbirliği ile gerçekleştirecekleri projeler desteklenecektir. Bu çağrıya sunulacak projelerin öncelikli olarak ülkenin ihtiyaçlarına göre hazırlanması ve mevcut işbirliklerinin geliştirilmesine hizmet etmesi beklenmektedir. Sunulacak olan proje önerilerinin hem katma değeri olan, hem de uygulama projelerine temel teşkil edecek teknolojik ürün ve/veya bilgi üretmeye yönelik olması hedeflenmektedir.

2. Amaç ve Hedefler

Bu çağrı nadir olarak görülen hastalık tiplerinin tamamını (genetik, metabolik, nörolojik, immünolojik, enfeksiyon hastalıkları, nadir kanser tipleri vb.) kapsamaktadır. Bu hastalıklardan kaynaklanan sosyo-ekonomik yükü ortadan kaldırmak/hafifletmek için hayata geçirilebilir, özgün, katma değeri olan, bu hastalıkların etiyolojik nedenlerini aydınlatma, kolay tanıma, tedavi ve/veya önlenmesinde etkili olabilecek bilgi üretimi ve yöntem geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca yönelik araştırma projeleri desteklenecektir.

Çağrının hedefleri

1. Nadir hastalıklara neden olabilecek yeni gen ve gen ürünlerinin tespit edilmesi,
2. Fonksiyonel testlerle bulunan defektlerin hastalıkla ilişkisinin ortaya çıkarılması,
3. Nadir hastalıklarda mekanizmaların moleküler yöntemlerle araştırılması,
4. Bu alanda ülkede temel bilim araştırmalarında var olan kapasitenin klinik bilim araştırmalarıyla entegre edilmesi,

5. Uygulanmakta olan mevcut tanı ve tedavi yöntemlerinin iyileştirilmesi,
6. Yeni tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi ve buna yönelik araştırmaların planlanması,
7. Bu alanda yeni araştırmacı ve bilim insanı yetiştirilmesine katkı sağlanmasıdır.

Bu çağrı kapsamında hedeflenen ürün/teknolojik çıktılar şunlardır:

1. Prenatal, postnatal tanı ve tarama amaçlı kullanılacak biyobelirteç ve gen panellerinin oluşturulması,
2. Genetik defektin değerlendirileceği fonksiyonel testlerin geliştirilmesi,
3. Hastalığın etyopatogenezini ortaya koyacak mekanizmaların belirlenmesi,
4. Hastalık mekanizmalarının ortaya konularak tanı ve tedavi için hedef moleküllerin belirlenmesi ve bu hedef moleküllere ait ürünlerin geliştirilmesi,
5. Nadir hastalıklar için model organizmaların oluşturulması,
6. Yapılacak çalışmaların planlanmasında, sonuçların analizinde ve verilerin değerlendirilmesinde kullanılacak biyoinformatik araçların geliştirilmesidir.

3. İlgili Destek Programı

Bu çağrı konusu kapsamında önerilecek projelere "1003-Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı" kapsamında destek verilecektir.

4. Çağrıya Özel Hususlar

Bu çağrı kapsamında başvuru yapacak projelerin içeriğinin aşağıdaki tüm hususları taşıması gerekmektedir:

- Önerilecek projelerin küçük, orta veya büyük ölçekli projeler olarak hazırlanması,
- Orta ve büyük ölçekli projeler en fazla 1 ana proje ve 3 alt projeden oluşabilir. 2. aşama proje başvuruları ile birlikte, alt proje tanımlı başvurular için, [Protokol](#) belgesi sunulmalı ve alt projeler başvuru sisteminde de tanımlanmalıdır. Alt proje tanımlı başvurularda, 2. aşama başvurusu ile sunulan bütçe, projeler bazında ayrılmalıdır.
- İkinci aşama başvurularına geçmeye hak kazanmış proje önerilerinde, gerekli olan etik kurul onay ve yasal izin sürecinin tamamlanmış olması gerekmektedir.

Aşağıdaki hususların dikkate alınması proje önerisinin güçlendirilmesi için tavsiye edilmektedir:

- Nadir hastalıkların doğası nedeniyle multidisipliner ve çok merkezli proje yapılanmasının oluşturulması,
- Farklı disiplinlerden araştırmacıların proje ekibinde görev alması ve konunun interdisipliner bir yaklaşımla ele alınması,

- Proje ekibinde, çağrı konusu ile ilgili bilimsel makale, patent veya patent başvurusu olan araştırmacıların yer alması,
- Bu alana spesifik çalışan ekip ve merkezlerin oluşturulmasına katkı sağlanması,
- Proje önerisinin akademi-sanayi işbirliğini içermesi, şahısların veya şirketlerin aynı/nakdi katkıda bulunması,
- Proje bitiminde elde edilecek çıktılarının sürdürülebilir olması,

Bu çağrı kapsamı dışında tutulacak konular şunlardır:

- Esas olarak altyapı kurmaya yönelik hazırlandığı kanısı oluşturan projeler,
- Proje ekibi tarafından gerçekleştirilecek çalışmaların sadece hasta temini ile sınırlı olması,
- Proje kapsamındaki çalışmaların tümünün hizmet alımı olarak gerçekleştirilmesi,
- Sadece yurtdışından teknoloji transferi şeklinde gerçekleştirilecek projeler,

5. Çağrı Takvimi

	Çevrimiçi Başvuru Sistemi Kapanış Tarihi	Elektronik Başvuru Çıktısının Gönderilmesi İçin Son Tarih (*)
Birinci Aşama	22.06.2018 17:30	29.06.2018 17:30
İkinci Aşama	09.11.2018 17:30	23.11.2018 17:30

(*) Elektronik başvuru çıktısının ıslak imzalı nüshasının belirtilen tarih ve saate kadar Kurumumuza ulaştırılması gerekmektedir.

6. Ek Belgelere Referanslar

- [1003 Destek Programı Web Sayfası](#)
- [1003 Destek Programı Bilgi Notu](#)
- [1003 Destek Programı Başvuru Formları \(*\)](#)
- [1003 Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı Usul ve Esasları](#)
- [Ulusal Bilim Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016](#)
- [1003 Proje Önerisi Değerlendirme Formu](#)
- [Yasal/Özel İzin Belgesi Bilgi Notu](#)
- [Etik Kurul Onay Belgesi Bilgi Notu](#)
- [TÜBİTAK Çağrı Planlaması](#)

(*) 1003 programına ait başvuru formları güncellenmiştir. 1. ve 2. aşama başvuruları sırasında güncel formların kullanılmaması halinde proje önerileri değerlendirmeye alınmayacaktır. Güncel başvuru formlarına ulaşmak için lütfen [tıklayınız](#).

7. İrtibat Bilgileri

Dr. Mahmut ÖZER

Telefon	0312 298 12 08
E-posta	mahmut.ozer@tubitak.gov.tr

Sağlık Bilimleri Araştırma Destek Grubu (SBAG)